

SPORT TURLARI ORQALI KURSANTLARDA VATAN TUYG‘USINI SHAKLLANTIRISH VA MUSTAHKAMLASHNING RO‘LI

Xudayberganov Toxirjon Karimovich

IIV Akademiyasi jismoniy va jangovor tayyorgarlik kafedrasining katta o‘qituvchisi.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15551226>

KIRISH

Bugungi globallashuv jarayonida yosh avlodni, xususan harbiy sohada tahsil olayotgan kursantlarni ma'naviy-axloqiy jihatdan yetuk, jismonan sog'lom, Vatanga sadoqatli va fidoyi insonlar etib tarbiyalash dolzarb masalaga aylangan. Shu nuqtai nazardan sport turlari orqali kursantlarda Vatanparvarlik tuyg'usini shakllantirish va mustahkamlash muhim omil hisoblanadi. Sportning vatan tuyg'usini rivojlantirishdagi o'rni beqiyosdir.

Yurtimizda yosh avlodni vatanparvarlik ruhida tarbiyalash davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Ayniqsa, harbiy ta'lim muassasalarida tahsil olayotgan kursantlarda bu ruhni shakllantirish va mustahkamlash ikki karra muhimdir.

Sport va Vatanparvarlik – bir-birini to'ldiruvchi qadriyatlar.

Sport – insonni jismoniy sog'lom, ruhiy baquvvat va irodali etib tarbiyalovchi vosita sifatida qadrlanadi. Ayniqsa, harbiy yo'nalishdagi ta'lim muassasalarida sport mashg'ulotlari faqatgina jismoniy tayyorgarlik emas, balki Vatanga bo'lgan sadoqat, jamoaviylik, liderlik, fidoyilik va matonat kabi fazilatlarni shakllantiradi.

Turli sport musobaqalari, harbiy-sport o'yinlari, yurishlar va mashg'ulotlar kursantlarda o'z jamoasiga, birligiga, va nihoyat Vatanga bo'lgan sadoqatni kuchaytiradi. Ular o'zlarini yurt himoyachilari sifatida his eta boshlaydi.

Sport tarbiyasi orqali shakllanuvchi Vatanga muhabbat

Quyidagi omillar orqali sport mashg'ulotlari Vatanparvarlik tuyg'usiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi:

1. **Tashabbuskorlik va liderlikni rivojlantirish:** Sport orqali kursantlar o'z fikrini aniq ifoda etish, jamoadoshlariga rahbarlik qilish ko'nikmalarini o'zlashtiradilar. Bu esa ularning Vatan oldidagi mas'uliyat hissini oshiradi.

2. **Intizom va iroda tarbiyasi:** Harbiy hayotda intizom muhim bo'lganidek, sportda ham qat'iylik talab etiladi. Kursantlar sport orqali irodasini chiniqtirib, har qanday sinovlarga bardoshli bo'lib yetishadi.

3. **G'alabaga intilish va raqobatbardoshlik:** Sport musobaqalarida g'alaba qozonish istagi ularni oldinga intilish, mehnat qilish, hech qachon taslim bo'lmaslikka o'rgatadi. Bu ruh Vatanga xizmat qilishda ham o'z aksini topadi.

Sport – sog'lom tan, sog'lom ruh

Yoshlar orasida sog'lom turmush tarzini targ'ib qilish orqali ularning ruhiy salomatligini mustahkamlash mumkin. Ayniqsa, harbiy sohaga oid sport turlari – harbiy yurishlar, to'siqlarni yengib o'tish, jangovar tayyorgarlik mashg'ulotlari Vatan himoyasiga doim tayyor bo'lish tuyg'usini kuchaytiradi.

Sport – jasorat va fidoyilik maktabi.

Sport har bir yoshning jismoniy va ma'naviy barkamolligini ta'minlaydi. Ayniqsa, harbiy sohada bu omil muhim ahamiyat kasb etadi. Sport bilan shug'ullangan kursantda chidamlilik, irodaviy bardoshlik, jamoaviylik va qat'iyat kabi fazilatlar shakllanadi. Bu esa uni kelajakda Vatan mudofaasi uchun mas'uliyatli, sadoqatli va vatanparvar shaxs sifatida tayyorlaydi.

Sport musobaqalari – birlik va hamjihatlik darsi.

Sport musobaqalari nafaqat jismoniy salohiyatni oshiradi, balki jamoaviylik ruhini kuchaytiradi. Kursantlar o'z kursdoshlariga yelkadosh bo'lib, g'alaba uchun bir tan-u bir jon bo'lib harakat qilishadi. Shu orqali ular "birlikda kuch – g'alabada yutuq" degan tamoyilni amalda his etishadi. Bunday holatlar esa ular qalbida Vatanga bo'lgan muhabbat va sadoqatni yanada mustahkamlaydi.

Vatan uchun kurashish g'oyasi sport orqali singadi.

Kursantlar sport bilan shug'ullanar ekan, ular har bir mashg'ulotda o'zini sinaydi, maqsad sari harakat qiladi, qiyinchiliklarga bardosh beradi. Bu holatlar ularni harbiy xizmatda duch keladigan sinovlarga tayyorlaydi. Vatan himoyasi uchun kurashish, jon fido qilish g'oyasi ularga sport maydonlarida, harakatda, harakat orqali yurakdan singadi.

Xulosa

Kursantlar orasida sport turlarining rivojlantirilishi nafaqat ularning jismoniy tayyorgarligini, balki ichki dunyosini, Vatanparvarlik tuyg'usini, intizomini va irodasini mustahkamlashda muhim o'rin tutadi. Shuning uchun ham harbiy ta'lim tizimida sport tarbiyasiga alohida e'tibor qaratilishi zarur. Zero, sog'lom tanli, sog'lom ruhli, fidoyi va sadoqatli kursantlarga kelajakda mustahkam Vatan himoyachilariga aylana oladi.

Sport nafaqat sog'lom turmush tarzining asosi, balki harbiy tayyorgarlikning ajralmas qismidir. Kursantlarda sportga muhabbat uyg'otish – ularni Vatanga mehr qo'ygan, mustahkam irodali, ma'naviy yetuk va jismonan sog'lom yurt posbonlariga aylantiradi. Demak, sport orqali nafaqat kuchli tan, balki kuchli Vatanparvar ruh ham shakllanadi.

REFERENCES

1. Хўжамкелдиев Г. С. эт ал. КИЧИК РАЗРЯДЛИ ЎРТА МАСОФАЛАРГА ЮГУРУВЧИЛАРНИНГ МУСОБАҚА ОЛДИ ТАЙЁРГАРЛИГИ //Сентрал Асиан Ресearч Жоурнал Фор Интердисциплинарй Студиеc (САРЖИС). – 2021. – Т. 1. – №. 3. – С. 270-274.
2. Зияев Ф. С. эт ал. ЕНГИЛ АТЛЕТИКА СПОРТ ТУРИНИ РИВОЖЛАНТИРИШДА УМУМИЙ ЎРТА ТЪАЛИМ МАКТАБЛАРИНИНГ ЖИСМОНИЙ ТАРБИЯ ДАРСЛАРИДА ЕНГИЛ АТЛЕТИКА ТУРЛАРИНИ О ЪРГАТИШ МЕТОДИКАСИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ САМАРАДОРЛИГИ //Сентрал Асиан Ресearч Жоурнал фор Интердисциплинарй Студиеc (САРЖИС). – 2021. – Т. 1. – №. 3. – С. 348-355.
3. Каримов Ф. М. и др. БОШЛАНҒИЧ ИХТИСОСЛИК ГУРУҲИДАГИ УЗУНЛИККА САКРОВЧИ ҚИЗЛАРНИНГ ДЕПСИНИШ КУЧИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ //Сентрал Асиан Ресearч Жоурнал фор Интердисциплинарй Студиеc (САРЖИС). – 2021. – Т. 1. – №. 4. – С. 119-125.

4. Зияев Ф. С. эт ал. О ЪРТА МАСОФАГА ЮГУРУВЧИ ЕНГИЛ АТЛЕТИКАЧИЛАРНИ МУСОБАҚА ОЛДИ ТАЙЁРГАРЛИГИ САМАРАДОРЛИГИНИ ОШИРИШ //Сентрал Асиан Ресеарч Жоурнал фор Интердисциплинарй Студиес (САРЖИС). – 2021. – Т. 1. – №. 4. – С. 78-90.
5. Ч 3. Ф. ЕНГИЛ АТЛЕТИКАЧИЛАРНИ УЗУНЛИККА САКРОВЧАНЛИГИНИ МАХСУС МАШҚЛАР ЁРДАМИДА РИВОЖЛАНТИРИШ //ПЕДАГОГС журнаи. – 2022. – Т. 18. – №. 1. – С. 183-185.
6. Каримов Ф. М. УЗУНЛИККА САКРОВЧИЛАРНИ ЧИДАМЛИК СИФАТИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ МЕЪЗОНЛАРИ //Эдусатионал Ресеарч ин Универсал Ссиенсес. – 2023. – Т. 2. – №. 1 СПЕСИАЛ. – С. 269-273.
7. Каримов Ф. М. УЗУНЛИККА САКРОВЧИЛАРНИ ЧИДАМЛИК СИФАТИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ МЕЪЗОНЛАРИ //Эдусатионал Ресеарч ин Универсал Ссиенсес. – 2023. – Т. 2. – №. 1 СПЕСИАЛ. – С. 269-273.
8. Зияев Ф. С. эт ал. БОСҚОН УЛОҚТИРУВЧИ СПОРТЧИЛАРНИ ТАЙЁРЛАШДА МОДЕЛЛАШТИРИШ ОРҚАЛИ САМАРАДОРЛИГИНИ АНИҚЛАШ //Сентрал Асиан Ресеарч Жоурнал фор Интердисциплинарй Студиес (САРЖИС). – 2022. – Т. 2. – №. 10. – С. 280-285.
9. Юсупов И. А. эт ал. ЎЗБЕКИСТОНДА ЕНГИЛ АТЛЕТИКА БЎЙИЧА ЁПИҚ ИНШОАТЛАРДА ЎТКАЗИЛГАН 2021-2022-ЙИЛДАГИ ЎЗБЕКИСТОН ЧЕМПИОНАТИ МУСОБАҚАЛАРИНИНГ ТАҲЛИЛИ //Сентрал Асиан Ресеарч Жоурнал фор Интердисциплинарй Студиес (САРЖИС). – 2022. – Т. 2. – №. 10. – С. 293-300.
10. Ғанибоев И. Д. и др. МАКТАБГАЧА ТАЪЛИМ МУАССАСАЛАРИДА ЕНГИЛ АТЛЕТИКА МАШҚЛАРИНИ ЎЗИДА МУЖАССАМЛАШТИРГАН ХАРАКАТЛИ ЎЙИНЛАРДАН ФОЙДАЛАНИШ ОРҚАЛИ БОЛАЛАРНИ ЖИСМОНИЙ СИФАТЛАРНИ ТАРБИЯЛАШ //Сентрал Асиан Ресеарч Жоурнал фор Интердисциплинарй Студиес (САРЖИС). – 2022. – Т. 2. – №. 10. – С. 286-293.
11. Хўжамкелдиев Г. С. эт ал. АҲОЛИ ЎРТАСИДА ОММАВИЙ ЮГУРИШНИНГ АҲАМИЯТИ //Сентрал Асиан Ресеарч Жоурнал фор Интердисциплинарй Студиес (САРЖИС). – 2022. – Т. 2. – №. 10. – С. 120-125.
12. Ғанибоев И. Д. эт ал. УЗУНЛИККА САКРОВЧИЛАРНИ ТАЙЁРЛАШ САМАРАДОРЛИГИНИ ОШИРИШ //Эдусатионал Ресеарч ин Универсал Ссиенсес. – 2023. – Т. 2. – №. 14. – С. 725-729.
13. Ғанибоев И. Д. эт ал. ЁШ ЕНГИЛ АТЛЕТИКАЧИ СПОРТЧИЛАРНИ УЗУНЛИККА САКРАШ ТУРИГА САРАЛАШДА ЖИСМОНИЙ СИФАТЛАРИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ //Эдусатионал Ресеарч ин Универсал Ссиенсес. – 2023. – Т. 2. – №. 14. – С. 736-741.
14. Ғанибоев И. Д. эт ал. ҚИСКА МАСОФАГА ЮГУРИШ ТЕХНИКАСИНИ БОШЛАНГ ЎИЧ ТАЙЁРГАРЛИК БОСҚИЧИ СПОРТЧИЛАРИГА О ЎРГАТИШ САМАРАДОРЛИГИ //Эдусатионал Ресеарч ин Универсал Ссиенсес. – 2023. – Т. 2. – №. 14. – С. 730-735.

15. Ғанибоев И. Д. эт ал. Г ЁВЛАР ОША ЮГУРУВЧИЛАРНИ МУСОБОҚАЛАРГА ТАЙЁРЛАШ ТИЗИМИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ //Эдусатионал Ресearч ин Универсал Ссиенсес. – 2023. – Т. 2. – №. 14. – С. 718-724.
16. Мухиддин ўғли К. Ф. Модерн Метҳодс оф Организинг Траск анд Лонг Жумперс ат тҳе Инициал Препараторй Стаге //Веб оф Семантисс: Жоурнал оф Интердисциплинарй Ссиенсе. – 2024. – Т. 2. – №. 3. – С. 34-38.
17. КАРИМОВ Ф. БОШЛАНГ ЁИЧ ТАЙЁРЛОВ БОСҚИЧИДАГИ УЗУНЛИККА САКРОВЧИЛАРНИ ЁИЛЛИК МАШГ ЁУЛОТЛАРИНИ РЕЖАЛАШТИРИШДАГИ МУАММОЛАР //News оф тҳе НУУз. – 2024. – Т. 1. – №. 1.10. – С. 88-91.
18. Каримов Ф. БОШЛАНГ ЁИЧ ТАЙЁРГАРЛИК БОСҚИЧИДАГИ УЗУНЛИККА САКРОВЧИЛАРНИ ИНТЕРФАОЛ О ЁЙИНЛАР ОРҚАЛИ ЖИСМОНИЙ ТАЙЁРГАРЛИГИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ //Модерн Ссиенсе анд Ресearч. – 2024. – Т. 3. – №. 12. – С. 638-642.
19. Каримов Ф. УЗУНЛИККА САКРОВЧИ СПОРТЧИЛАРНИ АНАТОМИК МОРФОЛОГИК ХУСУСИЯТЛАРИ //Модерн Ссиенсе анд Ресearч. – 2024. – Т. 3. – №. 12. – С. 632-637.
20. Каримов Ф. ПРОБЛЕМС ИН ТХЕ ОРГАНИЗАТИОН ОФ ТХЕ ТРАИНИНГ ПРОСЕСС, ТХЕ УСЕ ОФ ТООЛС АНД ТХЕ ПЛАННИНГ ОФ ТРАИНИНГ ОФ ЛОНГ ЖУМПЕРС ИН ТХЕ ИНИЦИАЛ ТРАИНИНГ СТАГЕ //Ментал Энлигҳтенмент Ссиентифис-Метҳодологисал Жоурнал. – 2024. – Т. 5. – №. 08. – С. 141-147.
21. КАРИМОВ Ф. БОШЛАНГ ЁИЧ ТАЙЁРЛОВ БОСҚИЧИДАГИ УЗУНЛИККА САКРОВЧИЛАРНИ ЁИЛЛИК МАШГ ЁУЛОТЛАРИНИ РЕЖАЛАШТИРИШДАГИ МУАММОЛАР //News оф тҳе НУУз. – 2024. – Т. 1. – №. 1.10. – С. 88-91.
22. Мухиддин ўғли К. Ф. Модерн Метҳодс оф Организинг Траск анд Лонг Жумперс ат тҳе Инициал Препараторй Стаге //Веб оф Семантисс: Жоурнал оф Интердисциплинарй Ссиенсе. – 2024. – Т. 2. – №. 3. – С. 34-38.